

Administrative Model of Primary Citizenship Development for Primary Students in Chonburi Province

Tassawan wiboonthan^{1*}, Sakchai Niranthawee², Ajchara Wattananarong³, & Tharin Rasanond⁴

¹ Doctor of Philosophy in Educational Administration, Phayao University, Thailand

² Doctor of Philosophy in Educational Administration, Phayao University, Thailand

³ Doctor of Philosophy in Educational Administration, Phayao University, Thailand

⁴ Doctor of Philosophy in Educational Administration, Phayao University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: 62160285@up.ac.th

Abstract

The purpose aimed to 1) Studied the factors that influenced the organization of activities to foster citizenship among students in primary schools, 2) Developed a management model for activities that promoted citizenship among students in primary schools, and 3) Evaluated the management model for activities that promoted citizenship among students in primary schools under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Chonburi Province. A mixed-methods research approach was employed, divided into three phases. In the first phase, analysis of factors influencing the organization of activities to foster citizenship among primary school students, the sample group consisted of 436 school administrators and teachers, from which 252 participants were selected. Data was collected using a questionnaire, and the analysis was conducted by calculating the mean to study the structural model of causal factors. The second phase is the development and improvement model, and the third phase is, evaluation of a management model for activities promoting citizenship among primary school students. The study focused on primary schools under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Chonburi Province. A total of seven experts participated in a focus group discussion. Additionally, the evaluation of the management model involved 30 experts, who were purposively selected. The evaluation was conducted using an assessment tool to measure validity, appropriateness, and feasibility for implementation. The result of the study found that, overall, the factors influencing the organization of activities to foster citizenship among primary school students under the Primary Educational Service Area Office in Chonburi Province had a high average score. The proposed model includes four key steps: planning, implementation, assessment, and acceptance/modification. The evaluation of the management model's accuracy, appropriateness, and feasibility indicated that, overall, it was rated at the highest level. This suggests that the proposed management model is suitable and practical for implementation in primary schools under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Chonburi Province.

Keywords: Management Model, Citizenship, Primary Students

รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

ทรรศวรรณ วิบูลย์ธัญญ์^{1*}, ศักดิ์ชัย นิธิพิทวิ², อัจฉรา วัฒนานรงค์³, และธารินทร์ รสานนท์⁴

1 หลักสูตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2 หลักสูตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

3 หลักสูตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

4 หลักสูตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

* Corresponding author. E-mail: 62160285@up.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา 2) สร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา 3) ประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 436 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง รวม 252 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาโมเดลเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุ ระยะที่ 2 การสร้าง และพัฒนารูปแบบ และระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน และการประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ จำนวน 30 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบประเมินความถูกต้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการ โดยรูปแบบที่มีความเหมาะสมประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบประเมิน และการยอมรับ/ปรับปรุงแก้ไข และผลการประเมินความถูกต้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, ความเป็นพลเมือง, นักเรียนประถมศึกษา

บทนำ

ในยุคของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความเจริญด้านเศรษฐกิจ สังคมมีการแข่งขันกันสูงในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการค้า การเมือง และการศึกษาทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ กลายเป็นโลกที่ไร้พรมแดน จึงเกิดการเลื่อนไหลถ่ายเทวัฒนธรรม และค่านิยมไปมาระหว่างกัน เช่น การแต่งกาย การพูดจา การแสดงออก และพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย เช่น การแสดงออกในลักษณะขู่สาวในวัยเรียน การเสพสารเสพติดประเภทบุหรี่ สุรา และการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว อารมณ์รุนแรง การแสดงออกทางสังคมและการเมืองโดยไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ในยุคของเทคโนโลยีเป็นสังคมแห่งการเอาัดเอาเปรียบ การฉ้อโกง ทุจริตคอร์รัปชัน การเห็นแก่ตัว เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ เกียรติยศ ชื่อเสียง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น สังคมขาดคนที่มีความมีน้ำใจ ซื่อสัตย์ สุจริต ขยันอดทน รู้จักประมาณตน และในท้ายที่สุดคนส่วนมากในสังคมก็จะกลายเป็นสังคมบริโภคนิยมเน้นด้านวัตถุ แต่คุณค่าและความงามของความเป็นพลเมืองไทยลดลง ทำให้เด็กและเยาวชนในปัจจุบันนิยมความรุนแรง มีพฤติกรรมก้าวร้าว นิยมการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่ง ชัยชนะหรือสิ่งตอบแทนตามที่ตนเองต้องการ โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม ความถูกต้อง ความรับผิดชอบชั่วดี ส่งผลกระทบต่อ ครอบครัว และสังคม และนำมาซึ่งปัญหาและความขัดแย้งในสังคม (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2557, หน้า 7) พฤติกรรมดังกล่าว สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นได้ โดยการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ที่ยังอยู่ในวัยเรียน ได้รู้จักความเป็นพลเมืองไทยที่มีความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชน และสังคมด้วยการจัดการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ครอบคลุม ทั้งในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ผสมผสานความรู้ ทักษะ และเจตคติเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน (วัชรินทร์ กองสุข, 2563)

ความเป็นพลเมือง (Citizenship) ในระบอบประชาธิปไตยจึงมีความสำคัญ เพราะจะทำให้ประชาชน หรือปวงชน หรือพลเมือง ที่เป็นสมาชิกของสังคมและประเทศชาติ จะได้รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพอย่างมีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพกติกาไม่ใช้ความรุนแรงมีจิตสาธารณะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในชีวิตของชุมชน และในแง่ของกฎหมายความเป็นพลเมืองยังเชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับรัฐด้วย โดยเฉพาะความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย จะต้องประกอบด้วยลักษณะ 6 ประการ ได้แก่ 1) มีอิสรภาพและพึ่งตนเองได้ 2) เห็นคนเท่าเทียมกัน 3) ยอมรับความแตกต่าง 4) เคารพสิทธิของผู้อื่น 5) รับผิดชอบต่อสังคม และ 6) เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม และเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นพลเมืองโลกตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDG 4.7) การจัดการศึกษาของไทยจะต้องส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมือง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพรู้เท่าทันกฎหมาย การเมือง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหาการรับรู้และใช้ข้อมูลข่าวสารจากเทคโนโลยี ยึดมั่นต่อความเป็นพลเมืองด้วยความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ดังนั้น การสร้างความเป็นพลเมืองให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญ จำเป็น เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สังคมไทยต้องการ คือ มีความรักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (ชาติรู้ตั้งอัมพรตรีพล, 2561) ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าว จะเป็นกำลังสำคัญของบ้านเมืองในการทำเรื่องดี ๆ เพื่อช่วยสังคมและประเทศชาติให้มีความเจริญ เป็นพลเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม เสียสละ และเป็นคนมีเหตุผล (มานิจ สุขสมจิตร, 2558) ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อการ

พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ศักดิ์ชัย นิธิยุทวิ, 2548)

การจัดการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองของหน่วยงานทางการศึกษาที่ผ่านมาผู้เรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับได้รับการจัดการเรียนการสอนให้มีความรู้ ความเข้าใจและการประพฤติปฏิบัติตน ให้มีความเป็นพลเมืองไทยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขผู้เรียนส่วนมากเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและสาระสำคัญของความเป็นพลเมือง ความสามารถในการให้เหตุผล การใช้เหตุผล แต่การวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวกับประเด็นความเป็นพลเมืองค่อนข้างน้อยมาก การจัดการเรียนการสอนจะเน้นให้ผู้เรียนได้รับรู้เนื้อหาเพื่อการจดจำ และการบอกให้ทำ ขาดการปฏิสัมพันธ์เชิงคุณค่าระหว่างความรู้และการปฏิบัติจริงบรรยากาศของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน จนเกิดบรรยากาศหรือสถานการณ์แวดล้อมที่จะก่อให้เกิดการแสดงออกถึงพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองของชุมชน สังคม และประเทศชาติ เน้นเพียงเรื่องหน้าที่ต่อชาติ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งรอบตัว เช่น สิทธิหน้าที่ของตนเองที่มีต่อผู้อื่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้กฎเกณฑ์ กฎระเบียบเดียวกัน เป็นต้น (วิลาพัฒน์ อรุณบุญวาลชาติ, 2561) สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว ขาดการนำเอาความเป็นพลเมืองไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน ทำให้เด็กและเยาวชนทั้งในปัจจุบัน และกำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต กล่าวคือ ขาดความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อระบอบประชาธิปไตย ส่งผลให้การพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองขาดประสิทธิภาพ สิ่งที่จะพัฒนาความเป็นพลเมืองไทยให้แก่ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือ การจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ได้มีความเป็นพลเมืองไทยที่มีความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ตระหนักในปัญหา และมีส่วนร่วมในการประพฤติปฏิบัติตนในการร่วมทำกิจกรรมในโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่อย่างเหมาะสมกับวุฒิภาวะและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชน สังคมประเทศไทย และสังคมโลก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องทำให้ผู้เรียนได้ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา เช่น การเก็บขยะจากผู้ทิ้งขยะไม่เป็นที่หรือไม่ทิ้งขยะลงในภาชนะรองรับ จึงต้องร่วมกันแก้ปัญหาและสามารถชักจูงแนะนำ โน้มน้าวให้บุคคลอื่นมาร่วมแก้ไขปัญหานี้ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของชุมชน และสังคม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างความเป็นพลเมืองควรมีการเชื่อมโยงระหว่างความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจและทักษะในการคิดวิเคราะห์ไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างครอบคลุมทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม และเพื่อให้ผู้เรียนได้ผสมผสานความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อทำให้การจัดกิจกรรมที่สร้างความเป็นพลเมืองมีความชัดเจน และเชื่อมโยงกับชีวิตและสภาพความเป็นจริงของนักเรียน เป็นการนำความรู้สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (กรุณา รูปแพ, 2555) อย่างไรก็ตามการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ควรมีการบริหารจัดการเพื่อให้ตอบสนองของการพัฒนาความเป็นพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษาโดยรวมต่อไป

ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อมุ่งศึกษาปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี การสร้างรูปแบบและการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง

การจัดการศึกษาความเป็นพลเมืองได้รับการบรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก เนื้อหาสาระที่เป็นแกนกลางของการจัดการศึกษา ได้อาศัยฐานของการตระหนักในประชาธิปไตยและความรู้ความเข้าใจในสิทธิมนุษยชน มีนักบริหาร และนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความเป็นพลเมือง เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของ “พลเมือง” หมายถึง ชาวเมือง ชาวประเทศ ประชาชน ในขณะที่ ถวิลวดี บุรีกุล รัชวดี แสงมะหะหมัด (2562) กล่าวว่า ความเป็นพลเมือง คือ สภาวะของสังคม ประชาชน ที่มีสิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในชีวิตของชุมชน และเป็นเรื่องที่เชื่อมระหว่างรัฐ กับปัจเจกชนในทางกฎหมาย ส่วน สุภีร์ สมอนา (2558) ได้ให้ความหมายของความเป็นพลเมือง หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะรับรู้และตระหนักถึงสิทธิ และหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ และมีจิตสาธารณะ และ Angela, Wentz, Faulconer (2004, อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล รัชวดี แสงมะหะหมัด, 2562) กล่าวว่า ความเป็นพลเมือง คือ การมีจริยธรรมแบบพลเมืองที่ต้องมีประชาธิปไตยเสรี จริยธรรมแบบพลเมืองในชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของพลเมืองในสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น

สรุป ความเป็นพลเมือง หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งบอกถึงการมีจิตสำนึก การรับรู้การแสดงออกในการใช้สิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ จึงเลือกใช้คำว่า “ความเป็นพลเมือง” เพราะตรงกับงานวิจัยที่ต้องการศึกษาในลักษณะของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบตนเอง สังคม ชุมชน และประเทศชาติ ตามบทบาทบัญญัติของกฎหมาย และตามสิทธิหน้าที่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความเป็นพลเมือง เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจสังคม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข สถานศึกษาจึงมีหน้าที่สำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ซึ่งมีหลักการแนวความคิดการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ดังที่ วัชรินทร์ กองสุข (2563) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีดังนี้ 1) การบูรณาการกิจกรรมกับการจัดการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองการแสดงความคิดเห็น การเคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลง การไม่ใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา โดยเชื่อมโยงองค์ความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและท้องถิ่น 2) การใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นการจัดการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตั้งคำถามนำไปสู่การกำหนดปัญหา แสวงหาความรู้ การออกแบบ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ และ

สรุปผลการดำเนินงานเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ และแสดงความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนผลงานและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นฐานและสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน และ 4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบความหมาย บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมืองไทย สำหรับ วิลาพัฒน์ อรุณบุญวลชาติ (2561) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังนี้ 1) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการรับฟังผู้อื่น การเคารพผู้อื่น การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การวิเคราะห์ เชื่อมโยงปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีความรับผิดชอบต่อตนเองผู้อื่นและสังคม ความเสมอภาค การมีจิตสาธารณะ การแก้ปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง การเคารพกฎหมาย การรักษาสีทึบของตนเองและไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 3) การใช้ต้นแบบ เพื่อใช้เป็นแบบอย่างที่ดีบ่งบอกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมือง 4) การบูรณาการความเป็นพลเมือง ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 5) การใช้กรณีศึกษา เพื่อฝึกการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 6) การใช้บทบาทสมมติ เพื่อฝึกการแก้ปัญหา พัฒนาเจตคติ และค่านิยม 7) การใช้สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ และ 8) การใช้ละครเพื่อให้ผู้แสดงละครแสดงคุณลักษณะหรือบุคลิกลักษณะของความเป็นพลเมือง เป็นการเสริมสร้างความรู้และเจตคติ

สรุป วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ การบูรณาการกับหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การอบรมจัดทำโครงการ การปฏิบัติจริง การใช้ต้นแบบ การหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

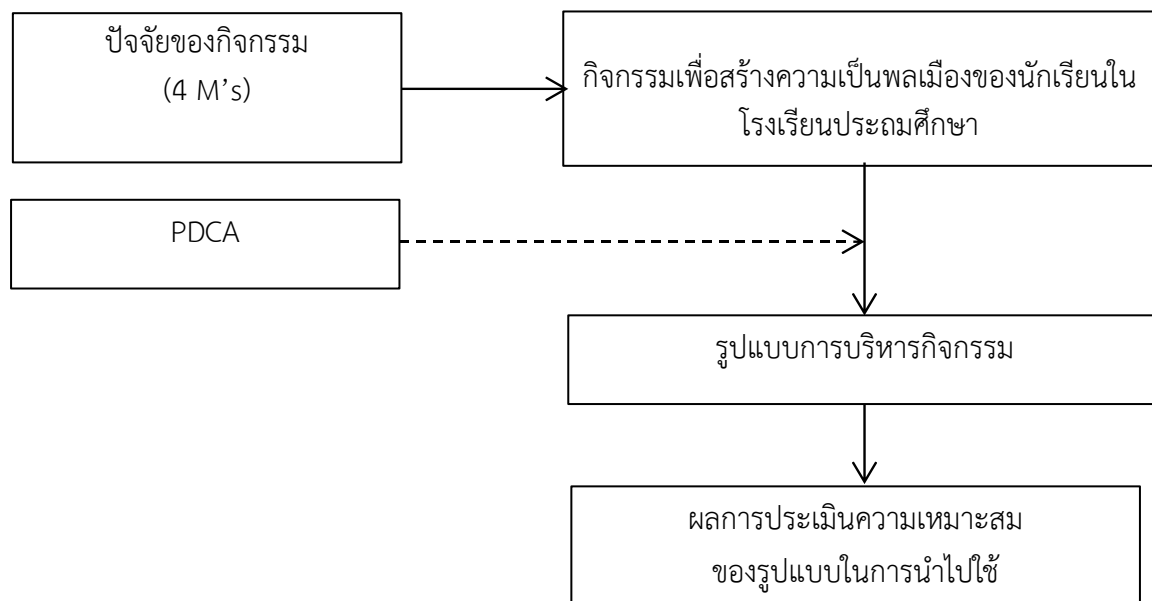
กระบวนการบริหารเป็นปัจจัยสำคัญประเภทหนึ่งของการบริหารจัดการ ให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ซึ่งนักบริหารหลายท่านได้เสนอแนวคิดกระบวนการบริหารจัดการในลักษณะต่าง ๆ เช่น แนวคิดกระบวนการบริหารตามวงจร PDCA ของเดมिंग (Deming) (ประภาพรรณ รักเลี้ยง, 2556) คือ วงจรการบริหารคุณภาพประกอบด้วย P = Plan คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เกิดขึ้น D = Do คือ การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่ได้เขียนไว้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง C = Check คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องแก้ไขผลงานในขั้นตอนใด A = Action คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหาหรือถ้าไม่มีปัญหาใด ๆ ก็ไปหาแนวทางปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ เช่นเดียวกับ Koontz & O'Donnell, (1972 อ้างถึงใน พันวนา พัฒนา อุดมสินคำ, 2557) กล่าวว่า กระบวนการบริหารที่ดี ผู้บริหารองค์การต้องมีขั้นตอนการทำงาน คือ การวางแผน (planning) ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์การ และการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผล การจัดองค์การ (organizing) แผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีก็ด้วยการจัดองค์การที่ดี ซึ่งประกอบไปด้วยการนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การจัดองค์การจึงหมายถึงการนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ การจูงใจ (motivating) จะช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจูงใจในที่นี้ยัง หมายถึง การอำนวยความสะดวก (directing) การติดต่อสื่อสาร (communicating) และการเป็นผู้นำในการดำเนินการ (leading) และการควบคุมงาน (controlling) เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่ามีความเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด

ปัจจัยที่ใช้ในการบริหารกิจกรรม

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552) กล่าวว่า ทรัพยากรการบริหาร (Management resources) อันได้แก่ 4 M's ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) และวิธีการจัดการ (Method/

Management) ถูกนำเข้าไปในระบบเพื่อการประมวลผลหรือการบริการที่เติบโตและพัฒนาก้าวหน้าไปพร้อมกับอุตสาหกรรมการผลิตและการบริการที่เติบโตและพัฒนาขึ้นไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ โชคชัย อาษาสนา (2555) ได้กล่าวถึง ในการดำเนินธุรกิจใด ๆ ก็ตามต้องอาศัยหลาย ๆ ปัจจัยประกอบกัน เพื่อก่อให้เกิดกิจกรรมในการประกอบธุรกิจ ซึ่งปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจมี 4 ประเภท หรือที่เรียกว่า 4Ms ได้แก่ คน (Man) ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดเพราะธุรกิจจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความคิดของคน มีคนเป็นผู้ดำเนินการหรือจัดการทำให้เกิดกิจกรรมทางธุรกิจหลายรูปแบบเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจนั้น ๆ เงิน (Money) เป็นปัจจัยในการดำเนินธุรกิจอีกชนิดหนึ่งที่ต้องนำมาประกอบ เพื่อให้เกิดธุรกิจ ซึ่งแต่ละธุรกิจจะใช้ปริมาณเงินที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับธุรกิจนั้นมีขนาดเล็กหรือใหญ่ วัสดุหรือวัตถุดิบ (Material) ซึ่งในการผลิตสินค้า ต้องอาศัยวัตถุดิบในการผลิต ดังนั้นผู้บริหารต้องรู้จักบริหารวัตถุดิบให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ต้นทุนที่ต่ำ และทำให้ธุรกิจได้ผลกำไร และวิธีปฏิบัติงาน (Method) ซึ่งการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินธุรกิจควรมีการวางแผน และควบคุมให้การปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองและการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง สรุปได้ว่า ความเป็นพลเมือง คือ คุณลักษณะที่บ่งบอกถึงการมีจิตสำนึก การรับรู้การแสดงออกในการใช้สิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายตามระบอบประชาธิปไตย องค์ประกอบการบริหารกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) คณะครูและผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจกิจกรรม มีเจตคติหรือทัศนคติที่ดี และมีความทุ่มเทเอาใจใส่ในกิจกรรม 2) งบประมาณจะต้องมีการจัดสรรและระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารกิจกรรม 3) วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนมีการบริหารจัดการพัสดุ การสนับสนุนพัสดุ และการกำกับติดตาม 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ โครงการลักษณะกิจกรรม และความเหมาะสมของกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลของการศึกษาค้นคว้าดังกล่าว พร้อมกับศึกษาความเป็นไปได้ของการบริหารกิจกรรมไปใช้ เพื่อกำหนดเป็นกระบวนการพัฒนาการสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการปัจจัยการจัดกิจกรรมของการสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 275 โรงเรียน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*power ได้กลุ่มตัวอย่าง 210 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียนจำนวน 105 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน 105 คน และครูผู้สอนจำนวน 105 คน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินรูปแบบการบริหาร กิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี และแบบประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี โดยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งตามขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยกำหนดการตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี จำนวน 82 ข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale)

ตอนที่ 3 ข้อคำถามการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี จำนวน 32 ข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale)

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน

ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วยประเด็นคำถาม คือ ท่านเห็นด้วยกับร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรีหรือไม่ อย่างไร เห็นด้วยหรือไม่ที่รูปแบบนี้ใช้หลักการของ 4M และ PDCA และมีข้อเสนอแนะกิจกรรมของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบอย่างไร

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี เพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี แบ่งการประเมินขั้นตอนออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบ/ประเมิน (Check) และขั้นตอนการยอมรับ/ปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยแต่ละขั้นตอนมีการประเมินใน 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านครูและผู้บริหาร (Man) ปัจจัยด้านงบประมาณ (Money) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) และปัจจัยด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ (Management) ซึ่งเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) การแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง จริงที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง จริง

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง จริงน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง จริงน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์โมเดลของปัจจัยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การประเมินความถูกต้องเหมาะสม และการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) นำผลการประเมินรูปแบบที่ได้มาตรวจให้คะแนนและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำมาเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

การประเมินความถูกต้องเหมาะสม มีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด
การประเมินความความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้	
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาปัจจัยและการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชลบุรี

1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 1 ปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี (n=210)

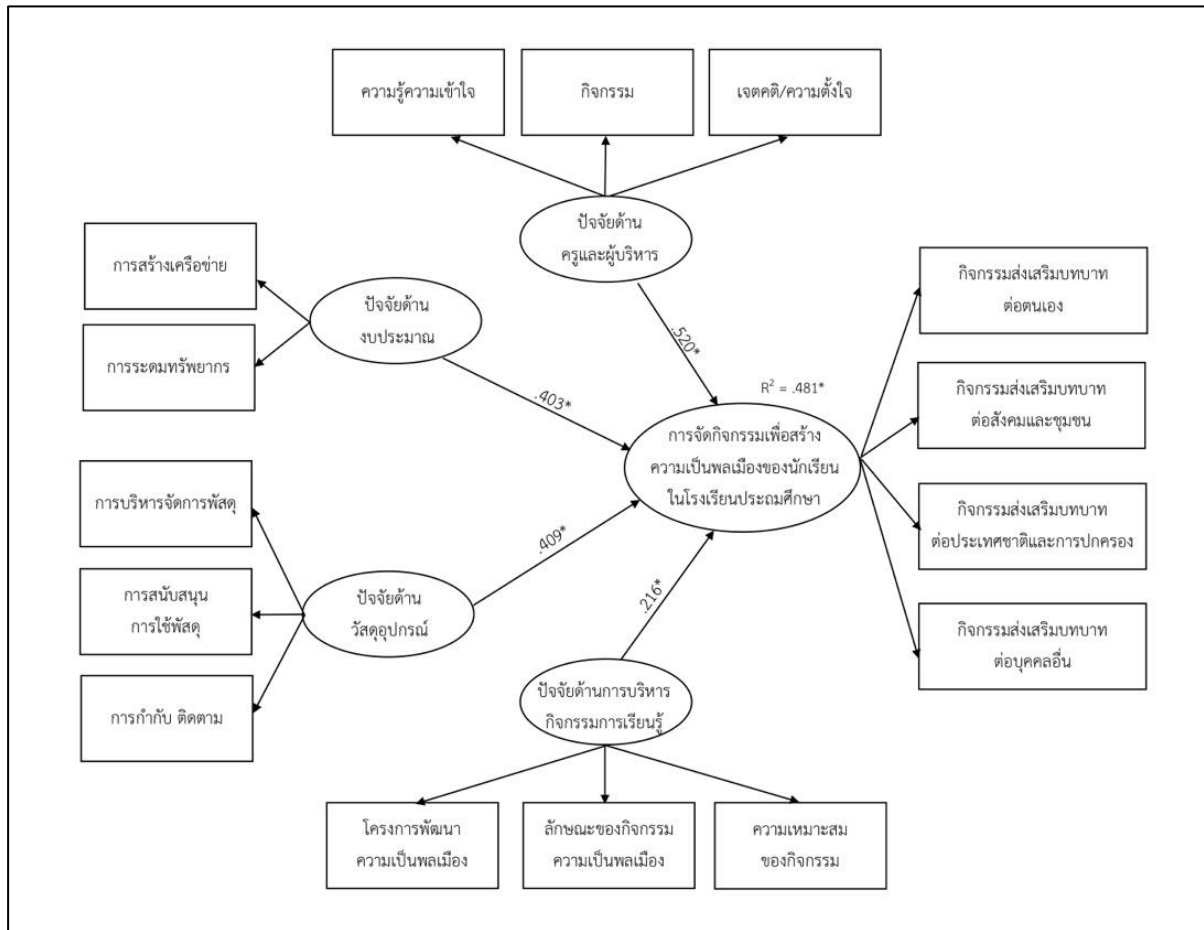
ที่	ปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1.	ปัจจัยด้านครูและผู้บริหาร	4.06	0.46	มาก
2.	ปัจจัยด้านงบประมาณ	3.60	0.53	มาก
3.	ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์	3.47	0.53	ปานกลาง
4.	ปัจจัยด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้	3.86	0.47	มาก
	รวม	3.84	0.54	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยของการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, SD. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านครูและผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.06$, SD. = 0.46) และด้านวัสดุอุปกรณ์มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, SD. = 0.53)

1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการทำนายของตัวแปรทำนายที่มีต่อตัวแปรตามการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ผลการวิเคราะห์ พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่า $\chi^2 = 104.711$, df = 80, P-value = .033, $\chi^2/df = 1.309$, CFI = .985, TLI = .980, RMSEA = .038, SRMR =

.032 โดยมีค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าต่ำกว่า .05 และค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 2 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นั่นคือยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 โมเดลเชิงสาเหตุส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

2. ผลการสร้าง พัฒนา และการประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

2.1 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

การสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่ออธิบายการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน ด้วยตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยแต่ละด้านมาสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี และร่างรูปแบบเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 7 คน เพื่อแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อร่างรูปแบบเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบ จึงได้รูปแบบการบริหารกิจกรรม

เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการ จากการวิจัย 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านครูและผู้บริหาร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (Plan-Do-Check-Act) คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนการตรวจสอบ/ประเมิน และขั้นการยอมรับ/ปรับปรุงแก้ไข ประกอบกับการบริหารทรัพยากร (4Ms)

2.2 การประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความถูกต้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

รายการ	ความถูกต้องเหมาะสม		ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ขั้นตอนการวางแผน (Plan)	4.61	0.63	4.51	0.72
ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do)	4.66	0.61	4.52	0.70
ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check)	4.67	0.52	4.51	0.64
ขั้นการยอมรับ/ปรับปรุงแก้ไข (Act)	4.60	0.49	4.57	0.66
รวม	4.64	0.57	4.53	0.68

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า การประเมินความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนมีความถูกต้องเหมาะสมระดับมากที่สุดทุกขั้นตอน เรียงลำดับความถูกต้องเหมาะสมจากมากไปหาน้อย คือ ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ขั้นตอนการวางแผน (Plan) และขั้นการยอมรับ/ปรับปรุงแก้ไข (Act) และการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ระดับมากที่สุดทุกขั้นตอน เรียงลำดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จากมากไปหาน้อย คือ ขั้นการยอมรับ/ปรับปรุงแก้ไข (Act) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ขั้นการตรวจสอบ/ประเมิน (Check) และขั้นตอนการวางแผน (Plan)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชลบุรีสามารถสรุปได้ว่า โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวสามารถใช้บ่งชี้การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านครูและผู้บริหาร (0.520) มีอิทธิพลสูงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดใน 4M คือ คน (Human Resource) เพราะ คนมีสติปัญญา มีความสามารถ และมีศักยภาพในการใช้ปัจจัยอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และบรรลุความสำเร็จได้ตามเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร (ธงชัย สมบูรณ์, 2549) 2) ปัจจัยด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ (0.216) ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน โดยเฉพาะการบริหารการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา การที่จะให้การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองมีผลเชิงคุณภาพต่อผู้เรียนอย่างแท้จริงต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดีและการมีส่วนร่วมจากการบริหารจัดการทุกฝ่ายร่วมกัน 3) ปัจจัยด้านงบประมาณ (0.403) หากไม่มีงบประมาณหรือการจัดสรรที่ไม่เพียงพอและครอบคลุมการใช้งานจะไม่ทำให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการระดมทุนเพื่อนำมาบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จะทำให้การบริหารกิจกรรมเป็นไปได้ยาก และ 4) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ (0.409) ทั้งนี้เป็นเพราะ วัสดุอุปกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จ และเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ดารินทร์ สุทธิสะอาด (2547) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาด้านการส่งเสริมสนับสนุน ปัญหาที่พบคือ ครุภัณฑ์มีไม่เพียงพอ การบริหารจัดการสถานศึกษา หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบรูปแบบต่างๆจึงต้องคำนึงถึงการใช้วัสดุ อุปกรณ์ อย่างคุ้มค่า สิ้นเปลืองน้อยที่สุด และเกิดประโยชน์สูงสุด

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ เพื่ออธิบายการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน ด้วยตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยแต่ละด้านมาสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ได้รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี โดยครอบคลุมตั้งแต่ หลักการวัตถุประสงค์และกระบวนการ ประกอบด้วยปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยยึดการบริหารด้วยการใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง ประกอบด้วย

2.1 ขั้นการวางแผน เนื่องจากการจัดกิจกรรมจะต้องกำหนดขอบเขตให้ชัดเจน ศึกษาและวิเคราะห์ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย กิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ครูและผู้บริหารจึงต้องศึกษาสภาพปัญหาการจัดกิจกรรม วิเคราะห์สภาพปัญหาของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมของครูและผู้บริหาร สอดคล้องกับเชิดศักดิ์ ศุภโสภณ (2553) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การจะบริหารความเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงความต้องการจำเป็น มีการวิเคราะห์งานหลักที่สำคัญ มีการจัดทำแผนงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนมีการแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติโดยจัดทำแผนงาน โครงการทำงานเป็นทีม จัดงบประมาณให้เพียงพอ จำนวนบุคลากรสัมพันธ์กับจำนวนงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากร

2.2 ขั้นการปฏิบัติ ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมในขั้นตอนการปฏิบัติโดยแบ่งแต่ละปัจจัยไว้อย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านครูและผู้บริหาร ปัจจัยด้านงบประมาณ ที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติราชการประจำปี การสร้างเครือข่าย การดำเนินการระดมทรัพยากรตามแนวทางและรูปแบบที่กำหนด และกำหนดแนวทางในการบริหารงบประมาณ

โดยจัดสรรให้การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมือง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อให้บริหารจัดการกิจกรรมได้ดีมากยิ่งขึ้น และทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงด้านวัสดุอุปกรณ์ที่มีรูปแบบการจัดทำแผนการสนับสนุนด้านพัสดุที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมือง และกำหนดแผนการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ออกแบบกิจกรรมการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ทั้งนี้กระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติเกิดจากการศึกษางานวิจัยอย่างเป็นขั้นตอนและมีหลักการทางวิชาการทำให้ได้ขั้นตอนที่สามารถนำไปปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้

2.3 ขั้นการตรวจสอบประเมิน การบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินนี้เป็นขั้นตอนสำคัญของการบริหารกิจกรรมเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานมักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไปในการตรวจสอบ ดังนั้น การตรวจสอบและประเมินการบริหารกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สามารถรู้ได้ถึงผลลัพธ์การจัดกิจกรรมว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่และทำให้ผู้เรียนเกิดความเป็นพลเมืองตามคุณลักษณะเพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

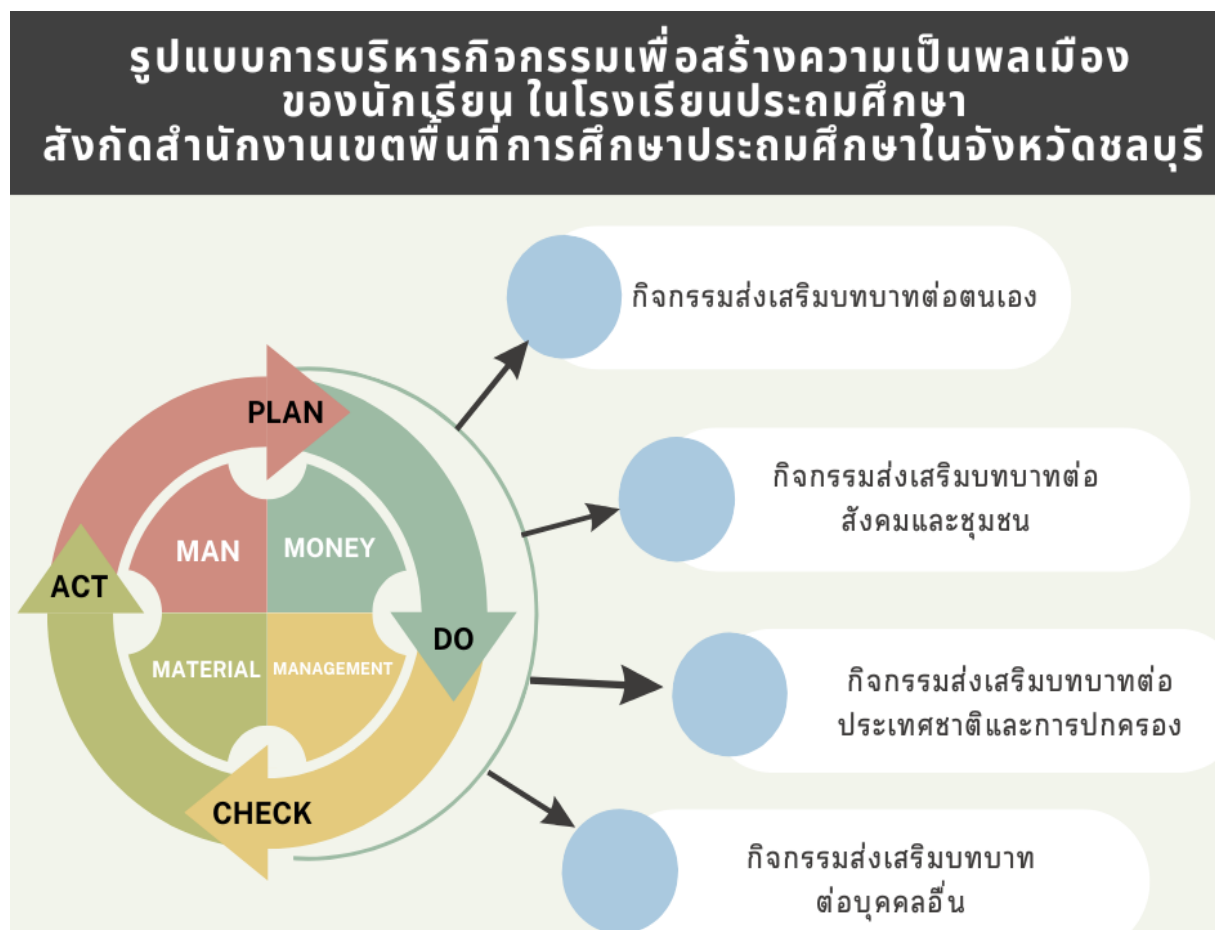
2.4 ขั้นการยอมรับ ปรับปรุง ทั้งนี้เนื่องจากการปรับปรุงเป็นขั้นตอนการของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว ผู้บริหารจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่อง ไม่เช่นนั้นจะทำให้กระบวนการประเมินและตรวจสอบไม่เกิดประสิทธิผล ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาครูและผู้บริหารให้ครบถ้วน ปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ปรับปรุงแผนการสนับสนุนด้านพัสดุที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมือง ซึ่งการปรับปรุงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานเป็นสิ่งจำเป็น กระบวนการประเมินและตรวจสอบจะเป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงระดับมาตรฐาน การปรับปรุงแก้ไขจึงต้องสอดคล้องกับมาตรฐานจึงจะทำให้การบริหารกิจกรรมออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้นและทำให้ผู้เรียนเกิดความเป็นพลเมืองได้จากการบริหารกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งวงจร Deming เป็นวงจรการบริหารที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลาย นับตั้งแต่การบริหาร กิจกรรมต่าง ๆ การดำเนินชีวิตของบุคคลให้ประสบความสำเร็จ การทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ณัฐธัญพัชร อ่อนตาม, 2565) และทำให้รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนมีความเป็นระบบ คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนการตรวจสอบและประเมิน ขั้นการยอมรับและปรับปรุงแก้ไข ประกอบกับการบริหารจัดการทรัพยากร (4Ms)

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านความถูกต้องเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผลการประเมินโดยรวม และจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน มีความถูกต้องเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบที่มีขั้นตอนและกระบวนการตามหลักทางวิชาการ มีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบการบริหารกิจกรรม ตลอดจนการนำผลการศึกษาและจากคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขนำมากำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ซึ่งสอดคล้อง

กับWiller (1997 อ้างถึงในวิสาร ปัญญชุณห์, 2564) ที่ได้กำหนดการสร้างรูปแบบจะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างรูปแบบตามผลที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารภายใต้การควบคุม ดูแลและการให้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการสร้างหรือพัฒนารูปแบบเพื่อให้ได้รูปแบบที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี โดยครอบคลุมตั้งแต่ หลักการ วัตถุประสงค์และกระบวนการ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียน มี 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านครูและผู้บริหาร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดการบริหารด้วยการใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง ประกอบด้วย 1) ขั้นการวางแผน 2) ขั้นการปฏิบัติ 3) ขั้นการตรวจสอบและประเมิน 4) ขั้นการยอมรับและปรับปรุง ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำโครงสร้างปัจจัย องค์ประกอบ และกิจกรรมไปพัฒนาหรือนำไปประกอบกิจกรรมให้เป็นแนวทางการพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการโดยคำนึงถึงความพร้อมด้านปัจจัยต่าง ๆ หรือทรัพยากรการบริหารจัดการ และการกำหนดกิจกรรม เพราะแต่ละโรงเรียนมีบริบทที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินการต้องสอดคล้องสัมพันธ์กันจึงจะทำให้การสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน ครอบครัว ชุมชนและสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลของการนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรีไปใช้เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษานายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างหลักสูตรความเป็นพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่เป็นหลักสูตรโดยเฉพาะเพราะจะเป็นการ ลดภาระของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ยังไม่มีความพร้อมในการกำหนดหลักสูตรการเขียนหลักสูตร คู่มือการนำหลักสูตรไปใช้และการวัดผลประเมินผล
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง เชิงปริมาณเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นพลเมืองของนักเรียนกับความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบว่า ความเป็นพลเมืองของนักเรียนส่งผลต่อความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียนระดับใด และมีความสัมพันธ์กับกระบวนการประชาธิปไตยในโรงเรียนในระดับใดอย่างไร ทั้งในด้านเพศ ระดับอายุและระดับการศึกษา ซึ่งจะทำให้การจัดกิจกรรมสอดคล้องสัมพันธ์ จะสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างความเป็นพลเมืองของนักเรียนกับการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนให้มีความเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณ รุณแพ. (2555). การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ปีการศึกษา 2555. <http://nptedu.go.th>nites>academy>Char.pdf>.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2557). เก่ง ดี งาม. กรุงเทพฯ: ชีโนพัลลิซซิ่งแอนด์แพคเกจจิง.
- ชาติรี ตั้งอัมพรศิริพล และมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2561). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเซนคาเบรียล. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 9(2), 68-82.
- โชคชัย อาสาสนา. (2555). การบริหารงาน 4 ม. <https://www.gotoknow.crg/posts/453488>
- ถวิลวดี บุรีกุล รัชวดี แสงมะหะหมัด. (2562). ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ประพาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- พันวนา พัฒนาอุดมสินคำ. (2557). รูปแบบกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปร.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

- วัชรินทร์ กองสุข. (2563). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. เอกสารประกอบการประชุมหาตใหญ่
วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2563. สงขลา: มหาวิทยาลัย
หาดใหญ่.
- วิลาพัฒน์ อรุณนวลชาติ. (2561). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษา
ครูประถมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. (2548). รายงานการวิจัยเอกสารการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี.
กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2552). การบริหารตลาดยุคใหม่ ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2552. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาความเป็นพลเมืองโลกตามกรอบ
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDG 4.7) กรณีสื่อศึกษาแนวทาง
การส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) ประสพการณ์นานาชาติ. กรุงเทพฯ: พริก
หวานกราฟฟิค.
- สุกัร สมอนา. (2558). ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ:
สถาบันพระปกเกล้า.